

Praha

sdílená
a rozdělená

VÝZNAMNÉ ŽENY NĚMECKY MLUVÍCÍ PRAHY

VÝUKOVÝ MATERIÁL

METODICKÝ ÚVOD

Pro koho je materiál učen: základní a střední školy

Výukový předmět: dějepis

Klíčová slova: německá menšina, kulturní život v první republice, ženy

Představujeme vám sérii aktivit do hodin dějepisu/historie, které se primárně zaměřují na životní osudy a zkušenosti obyvatel německé národnosti v první Československé republice. Jednotlivé aktivity se zaměřují na kulturní a společenskou stránku života, velké, politické dějiny, jsme ponechali stranou. Zaměřili jsme se konkrétně na témata: kino a herecký ideál, divadlo, ženské spolky a umění.

Aktivity se nevěnují období 19. století, tj. tomu co předcházelo společné provázanosti české (československé) a německé kultury. Doporučujeme seznámit žáky a žákyně s komplexností národních/národnostních problémů v 19. století v Habsburské monarchii, hlavně v období národního obrození, dříve než zadáte žákům a žákyním aktivity k vypracování. Je důležité, aby žáci a žákyně porozuměli/y multietnické/multinárodnostní skladbě obyvatelstva v Habsburské monarchii, a porozuměli vazbám mezi jednotlivými skupinami obyvatel.

Aktivity je možné využít jednotlivě v hodinách, když se probírá daný tematický celek, ale také je z nich možné vytvořit samostatnou hodinu. Jednotlivé aktivity mohou žáci a žákyně vypracovávat samostatně, nebo ve dvojicích. Pro skupinovou práci nejsou vhodné.

V jednotlivých aktivitách mají žáci a žákyně k dispozici primární prameny a to jak textové, tak obrazové povahy. Žáci a žákyně podrobují jednotlivé prameny kritické analýze, nejen že z nich získávají informace, ale také je analyzují, interpretují a promýšlí okolnosti, cíl a společenskou situaci, ve které vznikly.

Cílem všech aktivit je představit žákům a žákyním pestrost německého kulturního a společenského života v první Československé republice, a také poukázat na dlouholetou provázanost českého a německého společenského a kulturního života.

Po vypracování aktivit budou žáci a žákyně schopni/y vyjmenovat významné osobnosti německého kulturního života v první Československé republice, uvedou příklady spolupráce německých a českých (československých) spolků. V neposlední řadě žáci a žákyně budou schopni/y kriticky zhodnotit a popsat vzájemné spolužití a ovlivňování německé a české (československé) kultury.

KINA A ŽENSKÝ HERECKÝ IDEÁL 1/2

1. AKTIVITA

Podívejte se na fotografie. Pomocí použití Google lens zjistěte, kdo je na fotografiích. Pod každou fotografií napište jméno a povolání dané ženy.

Zdroj: Wikipedia

JMÉNO:

POVOLÁNÍ:

JMÉNO:

POVOLÁNÍ:

JMÉNO:

POVOLÁNÍ:

OTÁZKY:

1. Co mají všechny tři ženy společné?
2. Jaké byly národnosti?
3. Ve kterém období jste mohli vidět jejich tvorbu?
4. Myslíte si, že byly tyto ženy známé i v první Československé republice?

KINA A ŽENSKÝ HERECKÝ IDEÁL 2/2

2. AKTIVITA

Přečtěte si krátký text a odpovězte na otázky.

TEXT:

Německý film má k nám přirozeně nejkratší cestu a působil u nás již před válkou nejbezprostředněji, za války převládal úplně, aby po ní v době hledání nových směrů stylisačních po stránce umělecké dosáhl prvního místa, které bylo utvrzeno v úplnou hegemonii rozšířením filmu zvukového a lúveného. Erotický ideál filmu německého měl také po celkovou shodu našeho a německého ideového i morálního klimatu možnost dosáhnouti nejpřibuznějšího přijetí. Byla-li již v nejstarších počátcích v Německu i na celém světě ztělesněním vrcholu charakterisačního umění mimického a současně ideálem naprosto odtělesněného, produševnělé erotiky Asta Nielsenová, byla zakrátko později stejně i u nás snem vášnivé a krásné ženy i dokonalé dramatické představitelky Pola Negriová, stejně jako byla typem slunného pečlivého mateřského a vykupujícího ženství jemná Henny Portenová.

Zdroj: Rádl, Otto. Erotický ideál doby ve filmu. In: Přítomnost, č. 22, r. 8. str. 346. (3. 6. 1931)

OTÁZKY:

1. Kdy byl text napsán?
2. V jaké zemi byl publikován tento novinový článek? / Součástí, jakého státního zřízení byly v tom čase české země?
3. Proč si myslíte, že autor píše o tom, že německý film měl k československé prostředí přirozeně nejkratší cestu?
4. Které herečky autor jmenuje jako ideál krásy dané doby?
5. Proč se podle vás v první Československé republice hrály v kinech i německé filmy?

1. AKTIVITA

Přečtěte si texty a odpovězte na otázky.

TEXT č. 1:

Děkuji vám pánové za vaše přátelská slova. Pravé, ryzí umění je výrazem národnosti, avšak právě a zároveň opravdové lidskosti. Jako takové je pravé umění v pravém slova smyslu mezinárodní. Je samozřejmé, že německé umění nejen v Praze, nýbrž i v celém území naší republiky dostane se patřičné ochrany, kterou právem očekáváte (hlučný potlesk a volání „Hoch“). Naše doba je bohužel dosti vážná, že snad ještě „inter arma silent Musae“ (ve válce múzy mlčí, pozn. autorky). Děkuji pražským Němcům za jejich důvěru, kterou mě poctívají a budtež ujištění, že Němcům našeho státu dostane se plné rovnoprávnosti (bouřlivý potlesk, „Bravo“)

Zdroj: Popis projevu prezidenta T. G. Masaryka ze dne 23. 12. 1918, který pronesl v Novém německém divadle, otiskly Lidové noviny o den později.

OTÁZKA:

Proč musel prezident Masaryk ujišťovat pražské Němce, že se jim dostane plné rovnoprávnosti?

TEXT č. 2:

Po vzniku Československa německé divadlo disponovalo dvěma scénami: Stavovským divadlem (Královské zemské německé divadlo) a Novým německým divadlem. Již od roku 1918 se objevují snahy zabrat Stavovské divadlo pro českou scénu, které nestačily prostory Národního divadla. Masaryk i někteří představitelé vlády byli proti záboru a slibovali, že pro Národní divadlo naleznou nové místo a zajistí i financování pro stavbu nové české scény. Přesto se již při druhém výročí oslav založení Československé republiky v říjnu 1920 uskutečnily první nátlakové akce a memoranda ze strany Klubu sólistů národního divadla a českých legionářů o postoupení Stavovského divadla českému Národnímu divadlu. Nátlakové akce se vystupňovaly 16. listopadu 1920, kdy na Václavské náměstí bylo svoláno shromáždění na podporu české školy v Chebu, která byla poničena německými obyvateli města v odvetě za poškození památníku Josefa II. českými vojáky. Dav se z Václavského náměstí vydal ke Stavovskému divadlu, kde se s pomocí legionářů dostal do budovy a následně vyvedl zaměstnance divadla včetně ředitele. Ještě tentýž den byla v obsazeném divadle uvedena opera *Prodaná nevěsta* a účastnil se jí například pražský primátor Baxa.

Od prosince se zábor Stavovského divadla začal probírat v Národním shromáždění. Samotný Masaryk apeloval na vládu, aby učinila kroky, kterými by se divadlo vrátilo zpátky do německých rukou. Byla podána soudní žaloba na některé účastníky akce, soud trval rok a půl, nakonec byli všichni osvobozeni. Od roku 1922 bylo s ředitelem německého divadla dohodnuto, že za Stavovské divadlo bude vyplácena náhrada, aby si německé divadlo mohlo postavit scénu druhou.

Masaryk už nikdy do Stavovského divadla nevstoupil.

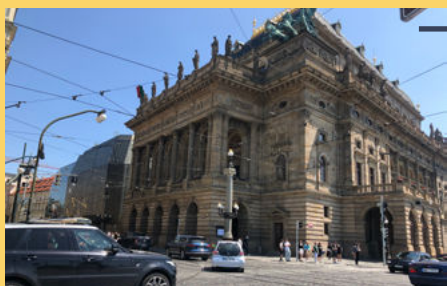
Zdroj: LUDVOVÁ, Jitka. *Až k hořkému konci: pražské německé divadlo 1845-1945*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2012.

OTÁZKY:

1. Na internetu najděte základní informace o: Stavovském divadle, Národním divadle, Novém německém divadle. Informace napište vedle fotografie.

STAVOVSKÉ DIVADLO:

NÁRODNÍ DIVADLO:

NOVÉ NĚMECKÉ DIVADLO:

Zdroj: MKC PRAHA

2. Proč podle vás existovalo v Československu / v Praze, napětí mezi českým (československým) a německým divadelním sborem?
3. Co bylo hlavním sporem mezi představiteli české a německé divadelní scény v Praze?
4. Jak podle vás vznik Československé republiky zasáhl do vztahu mezi českými a německými divadelníky?
5. Jaký postoj zaujal prezident Masaryk k celému problému?
6. Jak se problém vyřešil?

1. AKTIVITA

Podívejte se na fotografii a odpovězte na otázky.

Zdroj: Národní muzeum, <https://www.esbirky.cz/predmet/42213556>

OTÁZKY:

1. Co si myslíte, že se děje na fotografii?
2. Z jakého období si myslíte, že tato fotografie pochází?
3. Kdo jsou podle vás lidé na fotografii?

2. AKTIVITA

Přečtěte si následující text a dozvíte se o fotografii víc.

TEXT:

Po vzniku Československé republiky německy hovořící ženy zakládaly spolky napříč celou republikou, nejvíce spolků působilo v Sudetech. Jedním z německých spolků, který sídlil v Praze a spolupracoval i s českými ženami, byla Německá sekce Sdružení vysokoškolsky vzdělaných žen v republice československé.

Sdružení vysokoškolsky vzdělaných žen v republice československé bylo založeno v roce 1922 a navazovalo na spolek Sdružení akademicky vzdělaných žen.

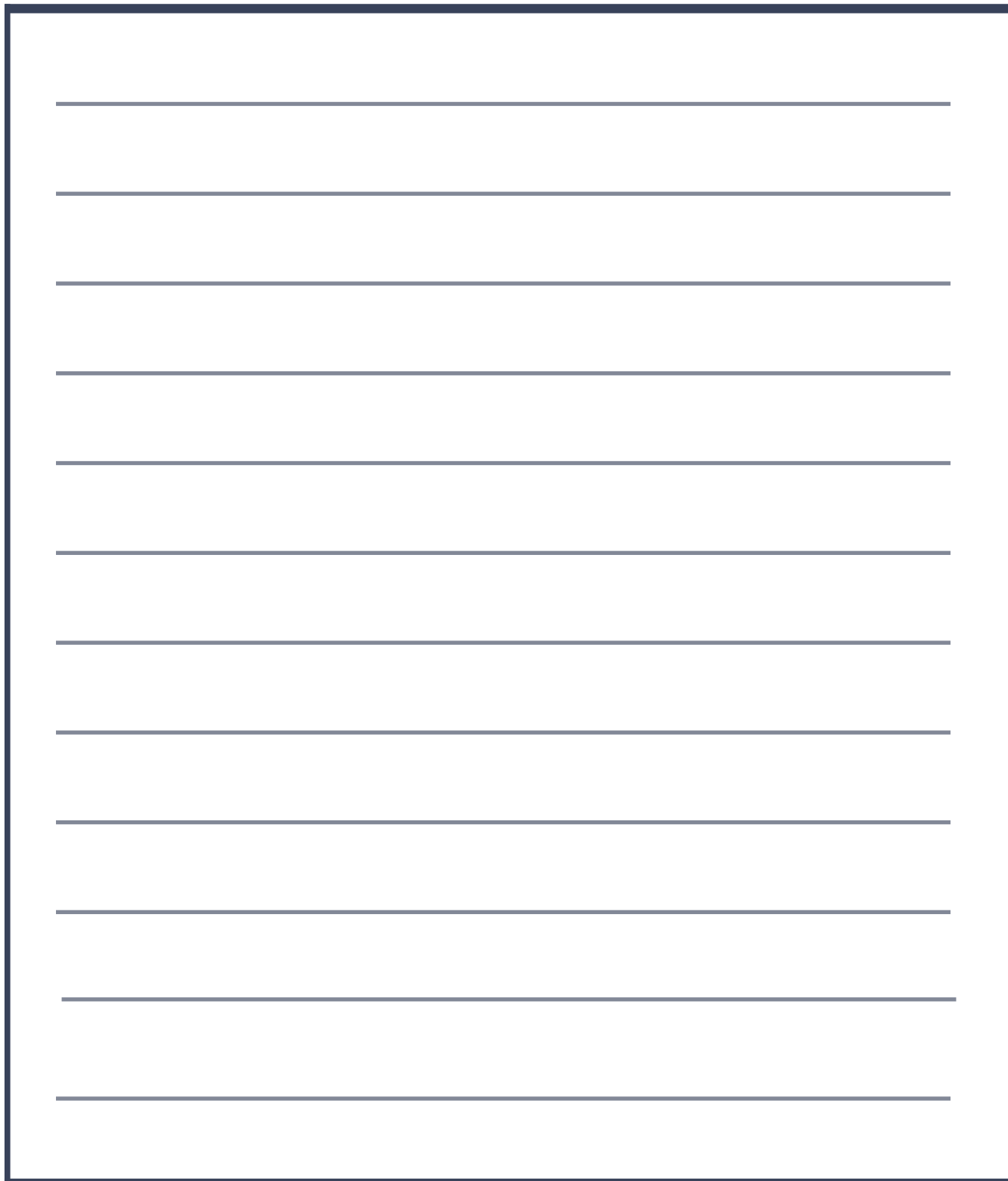
Přestože se na počátku existence spolku nepočítalo se založením národnostních sekcí, postupem času se ukázalo, že německy či maďarsky mluvící akademičky mají také zájem se sdružovat a především být součástí mezinárodního sdružení IFUW (International Federation of University Women). Mezinárodní sdružení však vyžadovalo pouze jeden spolek zastupující jednu zemi. Proto německy mluvící akademičky oslovily Sdružení vysokoškolsky vzdělaných žen a pokoušely se o navázání spolupráce. Přes počáteční neshody, týkající se především jednacího jazyka spolku, v roce 1926 vznikla německá sekce sdružení, která od roku 1928 disponovala vlastními stanovami a nesla název: Deutsche Sektion des Sdružení pro zájmy posluchaček a absolventek vysokoškolských v republice československé.

Členky spolku pořádaly různé přednášky a debaty, provozovaly poradnu povolání pro německé studentky, lobovaly v otázkách školství, kdy se stavěly proti tomu, aby na středních dívčích školách působili mužští pedagogové. Velmi přínosná byla činnost Právní sekce, kde spolupracovaly jak německé, tak české členky, které se zasazovaly o zrovnoprávnění absolventek právnických fakult v profesích jako koncipientky nebo soudkyně, kam ještě v polovině 20. let nebyly přijímány, přestože na poli zákona na to měly právo. Německá sekce sdružení fungovala do roku 1938

Ve dnech 18. až 24. července 1930 se v Praze konalo zasedání rady Mezinárodní federace vysokoškolsky vzdělaných žen (International Federation of University Women, dále IFUW). Fotografie zobrazuje průběh tohoto zasedání.

SHRNUTÍ

Do rámečku napište shrnutí (základní informace) z textu.

A large rectangular box with a dark blue border, containing 15 horizontal lines for writing a summary.

1. AKTIVITA

Tyto tři fotografie vytvořila německá amatérská fotografka Grete Popper žijící v Praze. Pomocí Google lens zjistěte, co to jsou za místa. Jestli můžete, navštivte tato místa, vyfotťte je a fotografie následně porovnejte. Jestli místa navštívit nemůžete, najděte jejich aktuální podobu na internetu.

FOTOGRAFIE Č. 1:

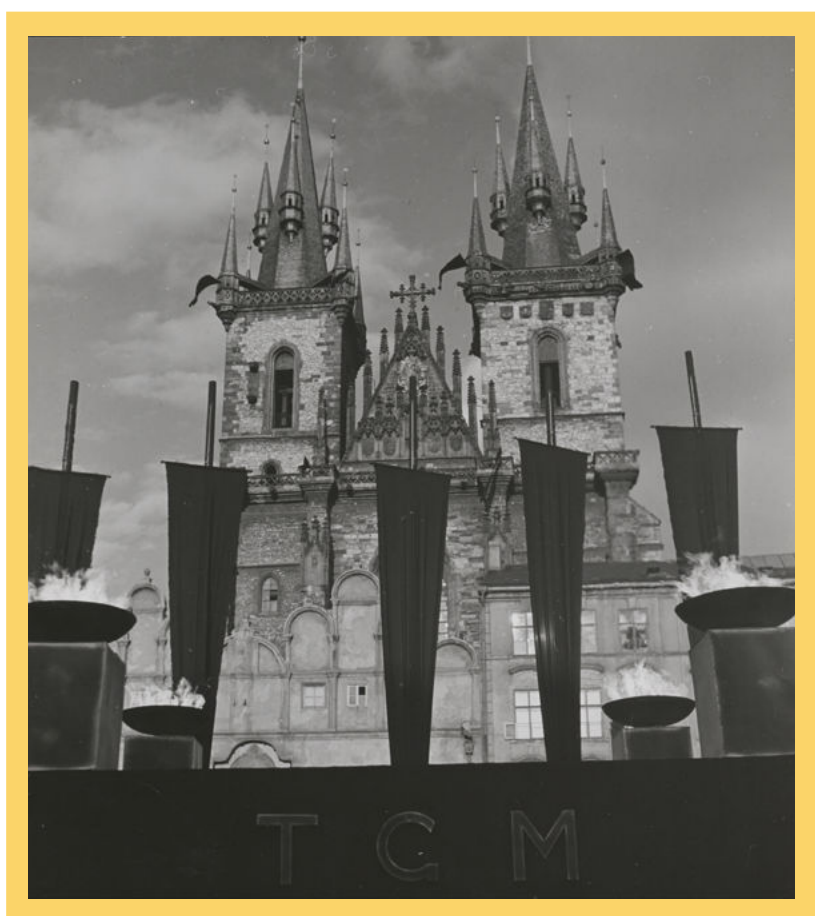

**EXISTUJE JEŠTĚ
I DNES DANÉ MÍSTO?**

**V ČEM SE FOTOGRAFIE
ODLIŠUJÍ A CO JE NA
NICH STEJNÉ?**

Zdroj: Grete Popper, Moravská galerie v Brně

FOTOGRAFIE Č. 2:

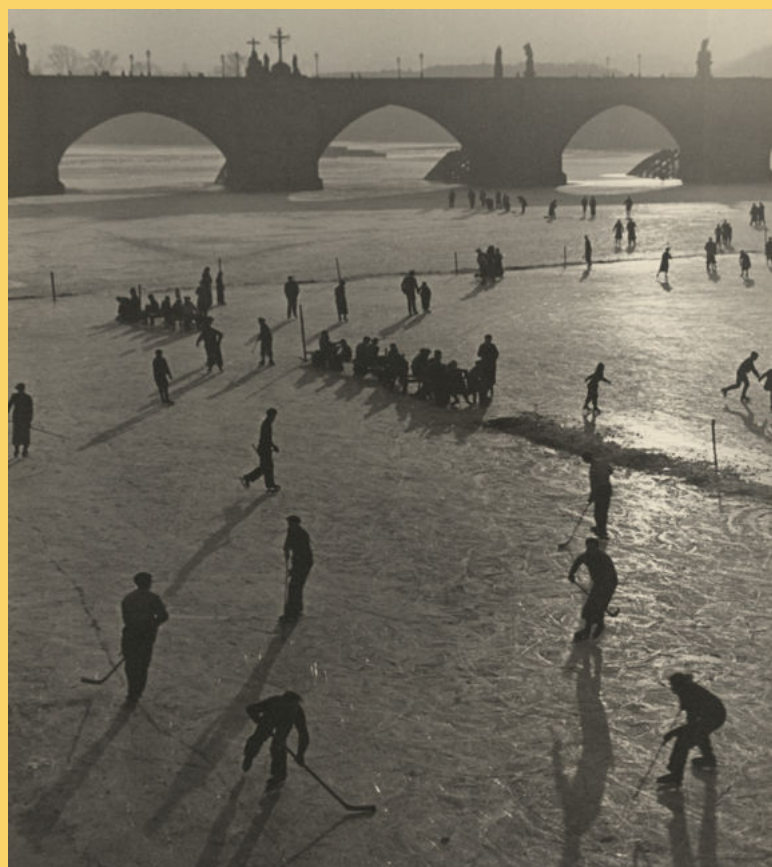

Zdroj: Grete Popper, Moravská galerie v Brně

**EXISTUJE JEŠTĚ
I DNES DANÉ MÍSTO?**

**V ČEM SE FOTOGRAFIE
ODLIŠUJÍ A CO JE NA
NICH STEJNÉ?**

FOTOGRAFIE Č. 3:

Zdroj: Grete Popper, Moravská galerie v Brně

**EXISTUJE JEŠTĚ
I DNES DANÉ MÍSTO?**

**V ČEM SE FOTOGRAFIE
ODLIŠUJÍ A CO JE NA
NICH STEJNÉ?**
